

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
ETAPA LOCALĂ – 26 noiembrie 2024
Clasa a V-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Punctajul total este de 100 de puncte. Nu se acordă puncte din oficiu.**

Citește cu atenție următoarele texte și răspunde cerințelor formulate în sarcinile de lucru:

A.

A fost o încăierare în toată regula, din care s-au ales amândoi cu două cucuie, de mărimea celor din fruntea lui August cel prost, cu un bec roșu în vârf, când îi ies din păr flacăra și fum. Pe urmă, cei doi s-au împăcat. Iar acasă a spus fiecare că a căpătat cucuiul, fiindcă s-a împiedicat și a căzut.

— Foarte urât! s-a supărat grozav tatăl celui cu briceagul. Acum ai să stai acasă și n-ai să mergi deseară la circ. Aștepți până ce-ți trece cucuiul din frunte.

— Foarte frumos! a spus mama celui cu Robinson Crusoe. Deseară nu mergi la circ, să te înveți minte altă dată și să deschizi ochii, ca să vezi unde calci.

— Dar, tăticule...

— Niciun dar...

— Dar, mămico, stai să vezi...

— Nu stau de fel. Mă mir că-ți mai vine să vorbești. Nu ți-e rușine să te vadă lumea cu un cucui în frunte, ca un copil zurbagiu și bătaș?

Cei doi copii, fiecare la casele lor, au alergat să-și pună comprese cu apă rece. S-au frecat cu zăpadă. S-au oblojit* până ce-au dispărut semnele de pe frunte. Seara, la masă, abia se mai cunoștea câte o urmă mică vânăță.

Părinții i-au iertat în cele din urmă. Amândoi s-au pregătit să meargă la circ îmbrăcați în hainele de duminică. Și-au lustruit ghetetele. Și-au lins părul cu peria. Dar un șfichi tot se mai ridica în vârful capului, ca părul lui August cel prost.

Pocăiți și cumiți, au ajuns astfel la circ. Unul venind de pe o stradă, celălalt de pe altă stradă. Fiecare, alături de părinți, ținându-se aproape, să nu se piardă în asemenea înghesuială. Când s-au văzut, s-au salutat cu mare bucurie, parcă nu erau tot ei băieții care s-au bătut cu pumnii, de s-au făcut de râsul și ocara celorlalți:

— Închipuiește-ți — începu a povesti tatăl copilului cu briceagul — al meu a venit acasă cu un cucui în cap, de era cât pe-acum să nu-l mai iau la circ...

— Și al meu tot așa! se miră mama copilului cu Robinson Crusoe. Mi-a sosit dumnealui cu un cucui cât nuca în frunte. Cică a căzut... Eu nu știu ce fel de copil e și unde are să ajungă. Nici nu se uită pe unde calcă!... Cei doi copii, rușinați, priveau în pământ. Amândoi își jurau, în cugetul lor, să nu mai mintă altă dată niște părinți atât de iertători și de buni.

Pe urmă, lumea a început să aplaude cu nerăbdare, să tropăie și să strige. Fanfara de pe podiumul de lemn a cântat marșul, iar reprezentația a început. Erau tot așa, două mii de oameni, înghesuți în galerii, în staluri și în loji. Vorbeau altă limbă, fiindcă erau alt neam, în altă țară. Dar toți au tremurat, ca și ceilalți, când miss Ellian și-a pus capul în gura lui Rajah, tigru bengalez. Le-a tremurat inima tuturor când trupa de gimnaști zbura sus, din trapez în trapez; au râs până la lacrimi de neroziile lui August cel prost, care, fiindcă e prost, rămâne întotdeauna și cel păcălit. Numai că de data aceasta nimeni n-a mai cerut să joace și Fram, ursul polar.

Nu știau nimic despre Fram. Nu auziseră. Nu mai era nimeni să-l iubească și să-l cheme ca să-l mai vadă o dată, așa cum a fost el, mare, înțelegător și bun. Fram zăcea acum într-o cușcă, tocmai în fundul menajeriei*, printre maimuțe și alte animale proaste și încăpățânate care nu sunt în stare să învețe nimic.

În pauză, tatăl copilului cu briceagul se întoarse către mama copilului cu Robinson Crusoe întrebând:

— Nu ești de părere să vizităm menajeria?

— Tocmai aceasta gândeam și eu. Nu pentru mine, ci pentru copii. Au și ei ocazia să vadă toate făpturile din Arca lui Noe. Copiii s-au bucurat și au plecat înainte, ținându-se de mână și trăgând unul cu coada ochiului la celălalt, să se încredințeze cum stau cu cucuiele.

**a obloji – a trata, a lecui (o rană, un organ bolnav sau un om bolnav)*

**menajerie – s.f. loc special amenajat în care sunt ținute animale vii, mai ales sălbatice, pentru a fi expuse publicului*

(Cezar Petrescu, *Fram, ursul polar*)

B.

Willy stătea pe treptele catedralei și urmărea cum se bucura tot orașul de ciocolata abundentă care curgea din fântână. Simțea că-l învăluie o căldură. Era o senzație pe care n-o mai simțise de când era un băiețel pe o bărcuță...

Băgă mâna în buzunar și scoase vechea lui ciocolată aniversară.

Venise în sfârșit momentul.

Trase adânc aer în piept și desfăcu ambalajul. Dar, spre marea lui surpriză, dinăuntru apărură strălucirea puternică a aurului!

Willy simți că-i stă inima în loc. Scoase încet și restul de ambalaj și ridică spre lumină foița de hârtie aurie. Pe ea se vedea un mesaj decolorat. Un mesaj pe care – mulțumită lui Noodle – acum îl poate citi:

Secretul este...că nu ciocolata contează. Contează oamenii cu care o împarți! Cu dragoste, mama.

Willy mângâie cuvintele cu degetul și obrații i se udară de lacrimi. Simți ochi îndreptați asupra lui, de parcă mama era acolo. Ridică privirea plin de speranță-chiar ea. Stătea în mulțime și se uita la el.

— Te-ai ținut de cuvânt, șopti el. Ești aici, mama.

Ea îi zâmbi mândră și arătă spre ciocolata din mâna lui. Willy o ținu sus, cu un nod în gât. Știa că avea să fie ultima dintre ciocolatele ei pe care o mânca vreodată și, cu lacrimile curgând, rupse un colț și îl băgă în gură.

Mama își împreună palmele cu bucurie, așa cum făcuse la fiecare aniversare, de fiecare dată când împărțiseră o ciocolată. El ar fi vrut s-o strige, s-o prindă și s-o păstreze pentru totdeauna, dar știa că nu era cu putință. În timp ce ciocolata i se topea în gură, mama începu să pălească, să devină tot mai neclară, până când dispăru. Numai că nu avea să dispară niciodată cu adevărat. Willy știa asta acum.

Noodle se apropie țopăind de el, iar Willy își șterse lacrimile și rupse o bucățică de ciocolată pentru ea. În timp ce fata o mesteca, pe chip îi apărură o expresie de bucurie pură.

Unul câte unul li se alăturară și ceilalți lucrători de la spălătorie, iar Willy le dădu tuturor câte o bucată de ciocolată. O mâncară pe toată împreună, ca o familie.

Era exact așa cum visase. Nu – era chiar mai bine de-atât.

— Asta chiar e cea mai grozavă ciocolată, zise Noodle.

Willy zâmbi spre ambalajul gol din mâna lui.

— Aș vrea să fi putut ține veșnic.

Bătură clopotele catedralei.

— Cred că e timpul, zice Willy.

— Timpul pentru ce? întrebă Noodle. Ce urmează?

Ceilalți lucrători începură să zâmbească și să-și tragă coate încântați.

— Știi câți oameni pe care-i cheamă D. Smith trăiesc în acest oraș, Noodle? întrebă Willy.

— O sută șase, răspunse Abacus. Am verificat în cartea de telefon.

— Din fericire, ai o prietenă care lucrează la telefoane, zise Willy, și care a petrecut toată după-amiaza sunând persoanele respective – și ghici ce?

— Am găsit-o! chițăi Lottie.

Noodle înlemni de uimire.

- Ați găsit-o pe mama?
- Nu ni s-a părut normal niciunuia să ne ducem acasă până când nu ai și tu o casă, zise Abacus. Willy întinse mâna.
- Hai, Noodle. Cred că o să-ți placă unde mergem.

(Sibeal Pounder, *Wonka*)

C.

Familia este mai degrabă acea structură ce respectă cadrele sociale. La naștere și în copilăria mică trăim în prima ramă socială, alcătuită din părinți, făcându-se fin și progresiv trecerea spre rama următoare, a bunicii sau a altor oameni care ajută la creșterea micuțului. Se succed de-a lungul vieții alte și alte rame: rama școlii, a prietenilor, pentru a culmina cu cea a societății. Traiul în aceste cadre sociale vine pentru a ne simți noi, oamenii, în siguranță, pentru a ne fi ușor să ne ajutăm unii pe alții și pentru a simți sprijinul semenilor.

Familia ar fi util să fie acel cadru din care se nasc indivizi de calitate, care are drept valori respectul reciproc și dragostea necondiționată. Este importantă și asumarea rolului pe care îl avem în acea familie, în acea dinamică, rol ce este diferit de rolul nostru în relație cu noi înșine, cu prietenii, cu colegii sau societatea.

Și cred că mai are legătură cu ceva. Pentru mine, familia reprezintă acea relație transparentă, funcțională dintre mai mulți indivizi ce împărtășesc valori comune, se respectă și se iubesc cu adevărat, necondiționat.

(după Gabriela Maalouf, *Familia*, www.dilemaveche.ro)

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Despărțirea corectă în silabe a cuvintelor: *împiedicat, reprezentația, prietenă, perspectiva* se regăsește în seria: **2 puncte**
 - a. îm-pi-e-di-cat, rep-re-zen-ta-ți-a, prie-te-nă, per-spec-ti-va;
 - b. îm-pie-di-cat, re-pre-zen-ta-ți-a, prie-te-nă, pers-spec-ti-va;
 - c. î-mpie-di-cat, re-pre-zent-a-ți-a, prie-te-nă, pers-pec-ti-va;
 - d. îm-pie-di-cat, re-pre-zen-ta-ți-a, pri-e-te-nă, per-spec-ti-va.
2. Seria care conține cuvinte formate dintr-o singură silabă este: **2 puncte**
 - a. mulți, stau, noi, mea, rol, celor;
 - b. timp, vârful, circ, minte, vezi, ghete, ;
 - c. mergi, drept, rol, chiar, mai, piept;
 - d. gât, portul, util, normal, ghetetele, cugetul.
3. Sinonimele potrivite ale cuvintelor subliniate din enunțul: *Willy stătea pe treptele catedralei și urmărirea cum se bucura tot orașul de ciocolata abundentă care curgea din fântână. Simțea că-l învăluie o căldură. Era o senzație pe care n-o mai simțise de când era un băiețel pe o bărcuță....* sunt, în ordine: **2 puncte**
 - a. săracă, sufocă, stare;
 - b. puțină, acoperă, sentiment;
 - c. multă, cuprinde, trăire;
 - d. îmbelșugată, lipsește, emoție.

Scrie pe foaia de concurs răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Transcrie, din textul A, două cuvinte din câmpul lexical al *animalelor*. **2 puncte**

5. Transformă propoziția *Fram zăcea acum într-o cușcă, tocmai în fundul menajeriei, printre animalele cele proaste și încăpățănate.*, astfel încât să fie propoziție simplă, negativă. **2 puncte**
6. Ordonează alfabetic cuvintele date, extrase din textul **C**: *trăim, traiul, trecerea, transparentă*. **2 puncte**
7. Notează un substantiv și un verb din structura: *Băgă mâna în buzunar și scoase vechea lui ciocolată aniversară*. **2 puncte**
8. Formulează un enunț în care cuvântul subliniat să aibă alt sens: *Și cred că mai are legătură cu ceva*. **2 puncte**
9. Construiește un enunț cu antonimul cuvântului subliniat din secvența: *Dar, spre marea lui surpriză, dinăuntru apărură strălucirea puternică a aurului!* **2 puncte**
10. Rescrie corect enunțul: –Adu-mi ruxacul! Altfel, copii vor pleca fără mine. **2 puncte**

SUBIECTUL AL II-LEA

40 de puncte

Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre întrebările de mai jos:

1. Numește o temă comună a celor trei texte. **4 puncte**
2. Transcrie, din textul **A**, un indice de timp și un indice de spațiu. **6 puncte**
3. Formulează câte o idee principală pentru fiecare dintre textele **A** și **B**. **6 puncte**
4. Notează o trăsătură morală a personajului Willy, din textul **B**, exemplificând cu o secvență reprezentativă din text. **6 puncte**
5. Prezintă, în două-trei enunțuri, semnificația secvenței: *Secretul este...că nu ciocolata contează. Contează oamenii cu care o împarți! Cu dragoste, mama*. valorificând textul **B**. **6 puncte**
6. Ce emoție trăiește Willy după ce descoperă mesajul de la mama sa? Motivează-ți răspunsul în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul **B**. **6 puncte**
7. Crezi că între membrii unei familii trebuie să existe respect și iubire necondiționate? Formulează răspunsul în minimum 30 de cuvinte, valorificând textul **C**. **6 puncte**

Notă! La fiecare cerință vei pierde 1 punct dacă nu formulezi răspunsul în enunț și 1 punct dacă vei avea două sau mai multe greșeli de ortografie/punctuație în redactarea răspunsului.

SUBIECTUL AL III-LEA

40 de puncte

Imaginează-ți că în timpul vizitei, părinții și copiii din textul A se întâlnesc cu Fram, ursul polar, care se afla într-o cușcă, în spatele menajeriei.

Redactează un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare prin care au trecut împreună.

În elaborarea compunerii vei avea în vedere următoarele:

- originalitatea abordării subiectului și creativitatea ideilor exprimate; **6 puncte**
- relatarea unei întâmplări, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **6 puncte**
- precizarea a două repere spațio-temporale; **4 puncte**
- includerea unui dialog de minimum patru replici; **4 puncte**
- prezentarea unei emoții; **4 puncte**
- încadrarea în numărul de cuvinte indicat. **2 puncte**

Punctajul pentru **redactare** se acordă astfel: ortografie – 3p; punctuație – 3p; registrul de comunicare, stilul și vocabularul – 2p; unitatea compoziției – 1p; coerența textului – 1p; claritatea exprimării – 1p; marcarea corectă a paragrafelor – 1p; lizibilitate – 1p; așezare în pagină – 1p

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va fi precedată de titlu.